

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 9/2 2020 s. 795-806, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

TÜRKÇE YETERLİK SINAVI'NIN (TYS) ULUSLARARASI GEÇERLİĞE SAHİP BAZI DİL YETERLİK SINAVLARIYLA AKREDİTASYON KURULUŞLARINA ÜYELİK, GEÇERLİK SÜRESİ VE GEÇERLİK DURUMU AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI*

Murat ŞENGÜL**

Serkan DEMİREL***

Geliş Tarihi: Kasım, 2019

Kabul Tarihi: Nisan, 2020

Öz

Bu araştırmanın amacı, Türkçe Yeterlik Sınavı'nı (TYS) uluslararası alanda uygulanan dil yeterlik sınavlarıyla uluslararası akreditasyon kuruluşlarına üyelik, geçerlik süresi ve uluslararası geçerlik açısından karşılaştırıp TYS'nin niteliksel görünümünü tespit etmektir. Araştırmada veriler, içerik analizi tekniğiyle incelenmiştir. Araştırmanın veri kaynağını uluslararası alanda yapılan ve sınav sonuçları ÖSYM'nin eşdeğerlik tablosunda yer alan dil yeterlik sınavları ve TYS oluşturmaktadır. Bu sınavlar, Türkçe için TYS, İngilizce için CPE, CAE, TOEFL iBT, PTE Akademik; Almanca için TestDaF, DSD II, telc Deutsch ve Goethe-Zertifikat; Fransızca için DELF & DALF, İspanyolca için DELE, İtalyanca için CELI, Rusça için TORFL'dır.

Elde edilen veriler bağlamında, sınavların üye oldukları uluslararası akreditasyon kuruluşları açısından TYS'nin üye olduğu uluslararası akreditasyon kuruluş sayısının çoğu sınavdan az olduğu, üyelik çeşidi açısından çoğu sınavın sahip olduğu tam üyeliğin TYS için henüz gerçekleşmediği, alınan dil yeterlik belgesinin geçerlik süresinin çoğu sınavda süresiz iken TYS'de sınırlı süreli (2 yıl) olduğu, uluslararası geçerlik açısından ise TYS'nin ve diğer tüm sınavların uluslararası geçerliğinin olduğu saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Türkçe Yeterlik Sınavı, CEFR, Akreditasyon, Geçerlik.

COMPARISON OF TURKISH PROFICIENCY EXAM (TPE) WITH SOME INTERNATIONAL LANGUAGE PROFICIENCY EXAMS IN TERMS OF MEMBERSHIP TO ACCREDITATION INSTITUTIONS, VALIDITY PERIOD AND VALIDITY

Abstract

The aim of this study is to compare Turkish Proficiency Exam (TPE) with the internationally applied language proficiency tests and to determine the quality of TPE. The data in the research were examined with content analysis technique. The data source of the study is created by TYS and language proficiency exams which are

* Bu makale, birinci yazarın danışmanlığında ikinci yazar tarafından hazırlanan "Türkçe Yeterlik Sınavı'nın (TYS) Uluslararası Geçerliğe Sahip Bazı Dil Yeterlik Sınavlarıyla Karşılaştırılması" adlı yüksek lisans tezinden özetlenerek hazırlanmıştır.

** Doç. Dr.; Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, msengul2323@hotmail.com.

*** Bilim Uzmanı; muallimserkan@hotmail.com.

conducted in the international field and the results of the exams in the Assessment, Selection and Placement Centre (ÖSYM) equivalence table. These exams are: TPE for Turkish; CPE, CAE, TOEFL iBT, PTE Academic for English; TestDaF, DSD II, telc Deutsch, Goethe-Zertifikat for German; DELE&DALF for French; DELE for Spanish, CELI for Italian and TORFL for Russian.

In the findings on the results of examinations related to the membership in international accreditation associations, their validity period and their differences in international validity, The number of accreditation associations in which TPE is a member in less than most exams in terms of “International Accreditation Associations Which Exams Are Members.” It is determined that the full membership which most exams has not been found in TPE yet in terms of “Membership Type”. The language proficiency certificate is indefinite in most exams validity periods of however it is limited duration in TPE (2 years). TPE and other exam have international validity in terms of “International Validity”.

Keywords: Turkish Proficiency Exam, CEFR, Accreditation, Validity.

1. Giriş

Ülkemizin, dünyanın dört bir yanındaki ülkelerle kurduğu ekonomik ve kültürel ilişkiler neticesinde, son yıllarda, birçok insan Türkiye’ye ve Türkçeye ilgi duymaya başlamış, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine dönük çalışmalar ve araştırmalar önem ve ivme kazanmıştır.

Dil öğretiminde uyulması gereken bazı standartlar vardır. Bu standartlar Avrupa Konseyi’nin 2001 yılında yayımlanmış olduğu, 2017 yılında belli alanlarda güncellemeler yapılan ve 2018 yılında tamamlayıcı kitap olarak çıkarılan Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi’nde (AOÖÇ) [The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR)] belirtilmiştir. Bu metnin 2001 yılındaki baskısı 2009 (1. baskı) ve 2013 (2. baskı) yıllarında Türkçeye çevrilmiştir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, genel olarak bu çerçevede temel alınarak yapılmaktadır.

Bir dilin yabancı dil olarak öğretiminin ne ölçüde başarılı olduğunu tespit etmek için dil yeterlik sınavları yapılmaktadır. Uluslararası alanda yapılan pek çok dil yeterlik sınavı vardır. Bu sınavlardan bazıları, İngilizce için CPE, CAE, TOEFL iBT ve PTE Akademik, Almanca için TestDaF, DSD II, telc Deutsch ve Goethe-Zertifikat, Fransızca için DELF & DALF, İspanyolca için DELE, İtalyanca için CELI, Rusça için TORFL, Türkçe için TYS’dir. Dünya çapında yapılan dil yeterlik sınavlarının akreditasyon kuruluşlarının standartlarını sağlaması bu sınavların tanınırlığına ve güvenilirliğine katkı sağlamaktadır.

Uluslararası dil sınavları için akreditasyon kuruluşları, dil yeterlik sınavı yapan kurumlar için hizmet sunmaktadır. Dil yeterlik sınavı yapan kurumlar, akreditasyon kuruluşlarına üye olarak sınavlarının tanınırlığını, güvenilirliğini, kalitesini ispatlamış olur. Diller için AOÖÇ sitesinin ortaklar bölümünde akreditasyon kuruluşları bulunmaktadır. İncelenen sınavlar kapsamında 3 akreditasyon kuruluşu hakkında bilgiler verilmiştir. Bunlar: ALTE, EALTA, Eaqals’dır.

ALTE, 1989 yılında Cambridge Üniversitesi (İngiltere) ve Universidad de Salamanca (İspanya) tarafından kurulmuştur. ALTE bugün, 25 Avrupa dilini temsil eden 34 tam üyeye, ayrıca 58 Kurumsal İştirakçiyeye ve dünyanın her yerinden 500’den fazla Bireysel İştirake sahiptir (ALTE, 2018a). ALTE kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur ve Avrupa Konseyi ile bir sivil toplum kuruluşu olarak katılımcı statüsüne sahiptir (ALTE, 2018a). ALTE, Avrupa ve ötesindeki dil becerilerinin adil ve doğru bir şekilde değerlendirilmesini desteklemek için

birlikte çalışan dil testi sağlayıcılarının birliğidir. ALTE, dil değerlendirmesinin yönleri üzerine kurslar ve konferanslar düzenlemektedir ve Avrupa dil sınavlarının bir kalite denetim sistemini işletmektedir (ALTE, 2018a). ALTE'nin üyelik tipi 3 şekilde olmaktadır. 1-Tam Üyelik, 2-Kurumsal İştirakler, 3-Bireysel Üyelik. ALTE Tam Üyeler, kurumun kurulduğu ülkenin resmî dilinde dil testleri üreten kurumlardır (ALTE, 2018b). ALTE Kurumsal İştirakleri, dil testine ilgi ve aktif katılım gösteren kuruluşlardır (ALTE, 2018c). Bireysel üyelik ücretsizdir. Etkinliklerden haberdar olunmaktadır (ALTE, 2018d).

ALTE'de sağlanması gereken asgari standartlar 5 başlık altında bulunmaktadır. Bunlar: Test Yapımı, Uygulama ve Lojistik, Değerlendirme ve Puanlama, Sonuçların Analizi, Paydaşlarla İletişimdir (ALTE, 2018e). Bu standartlar sağlandığında kurumların hazırladığı sınavlar kalite işareti almaktadır.

EALTA, Avrupa'da dil testçileri için profesyonel bir kuruluştur. EALTA'nın çıkarları, diğer herhangi bir kuruluşun çıkarlarından bağımsızdır. EALTA Avrupa Topluluğu'ndan aldığı mali destek ile kurulmuştur (EALTA, 2018). EALTA'nın amacı, dil testi ve değerlendirmesinin teorik prensiplerinin anlaşılmasını ve Avrupa genelinde test ve değerlendirme uygulamalarının iyileştirilmesini ve paylaşılmasını teşvik etmektir (EALTA, 2018). 59 kurumsal üyeye sahiptir.

Eaquals, uluslararası akreditasyon, kalite güvencesi, eğitim ve standardizasyon konularında uzmandır ve dünya çapında dil öğretimi ve öğrenimi geliştirmek için araştırma yaparak pratik kaynaklar oluşturur (Eaquals, 2018a). Eaquals'ın 4 çeşit üyeliği vardır: 1. Akredite üyelik, 2. Ortak üyelik, 3. Bireysel üyelik, 4. Proje üyeliğidir. Eaquals akredite üyeleri yüksek uluslararası standartlara ulaşmıştır ve sürekli iyileştirme göstermektedir. Akreditasyon, her dört yılda bir tekrarlanan yerinde inceleme dâhil kapsamlı ve titiz bir kalite güvence sürecinden sonra verilmektedir. Sadece talep edilen Eaquals Kalite Standartlarına tam olarak uyan kurumlar akredite edilebilir ve logoyu kullanabilir (Eaquals, 2018b). Ortak Üyeler, dil öğrenimi alanında önemli katılım ve mesleki başarı sağlayan ulusal ve uluslararası kuruluşlardır. Bunlar arasında önde gelen kültürel kurumlar, dil merkezlerinin önemli dernekleri, dil sınavı sağlayıcıları, yayıncılar ve ulusal akreditasyon kuruluşları yer alır (Eaquals, 2018c). 33 ortak üye bulunmaktadır. Bireysel üyeler, derneğin çalışmalarında aktif rol almak isteyen ve bir Eaquals üyesi kurum tarafından istihdam edilmeyen deneyimli dil eğitimi profesyonelleridir. Üyelikleri sayesinde bu ağın bir parçası olurlar ve Eaquals projeleri üzerinde iş birliği yapabilirler (Eaquals, 2018d). Proje Ortakları, Eaquals'ın eğitim çalışmalarına katkıda bulunmak veya üyeleri kendi projelerine dâhil etmek isteyen kapsamlı mesleki ve araştırma uzmanlığına sahip kuruluşlardır (Eaquals, 2018e).

Dil yeterlik sınavlarını yapan kurumların adları ve kuruluş yılları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1: Sınav Yapan Kurumların Adları ve Bunların Kuruluş Yılları

Dil	Sınavın Adı	Sınavı Yapan Kurum	Kuruluş Yılı
Türkçe	TYS	Yunus Emre Enstitüsü	2009
	CPE	Cambridge Assessment English	1913
İngilizce	CAE	Cambridge Assessment English	1913
	TOEFL iBT	ETS	1950'ler
	PTE Akademik	Pearson	1920'ler
	TestDaF	TestDaf Institut	2001
Almanca	DSD II	ZfA	1968
	telc	telc GmbH	1970'ler
	Goethe-Zertifikat	Goethe-Institut	1951
Fransızca	DELFI & DALF	CIEP	1945

İspanyolca	DELE	Instituto Cervantes	1991
İtalyanca	CELI	Università per Stranieri di Perugia	1921
Rusça	TORFL	The Pushkin State Russian Language Institute	1966

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimini uluslararası alanda yapan en yetkin kurumlardan biri Yunus Emre Enstitüsü'dür (YEE). “Yunus Emre Enstitüsü, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireylerin dil yeterliklerini ölçmek üzere, Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni'nde belirlenen yeterlik tanımları doğrultusunda bir Türkçe Yeterlik Sınavı (TYS) modeli geliştirmiş ve bu sınavın uluslararası ölçekte uygulamalarına başlamıştır. Enstitü, bu uygulamasıyla Türkçenin uluslararası geçerliğe sahip standart bir sınava kavuşmasını ve Türkiye'nin yabancı öğrenci kabulünü kolaylaştıran politikalarına destek olmayı amaçlamaktadır” (YEE, 2018a). YYS ilk olarak uluslararası alanda 2013 yılında uygulanmıştır. Yunus Emre Enstitüsünden elde edilen verilere göre, her geçen yıl sınava olan ilgi ve sınava giren kişi sayısı artmaktadır.

Tablo 2: YYS'ye Giren Kişi Sayısına İlişkin Betimsel Veriler

Yıl	Sınava Giren Kişi Sayısı
2013	258
2014	652
2015	1147
2016	1432
2017	2131
2018	2527
2019	2632
Toplam	10779

Kaynak: Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Eğitim Müdürlüğü Sınav Merkezi Birimi

Bu bağlamda, araştırmada, YYS'nin niteliksel görünümünü açıklığa kavuşturmak amacıyla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

TYS'nin ve uluslararası çapta uygulanan diğer sınavların;

1- Uluslararası akreditasyon kuruluşlarına üyelik durumları nedir?

2- Geçerlik süreleri kaç yıldır?

3- Uluslararası geçerlik durumları nedir?

2. Araştırmanın Yöntemi

2.1. Araştırma Modeli

Araştırmada, Türkçe Yeterlik Sınavı (TYS) akreditasyon kuruluşlarına üyelik, geçerlik süresi ve uluslararası geçerlik açısından diğer sınavlar ile karşılaştırma amaçlandığından araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Bu bağlamda Yıldırım ve Şimşek (2013, s. 83), durum çalışmasını bir veya birkaç durumu kendi sınırları içerisinde bütüncül olarak analiz etme olarak tanımlayıp durum çalışmasında doküman analizinin yapılabileceğini, verilerin analizinde ise betimleme, örnekleme, karşılaştırmalı analiz yapılabileceğini, raporlaştırmada ise durumların tek başına veya karşılaştırmalı olarak tanımlanabileceğini ve yorumlanabileceğini ifade eder (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 320). Sınavlara ilişkin karşılaştırma, alt kategoriler çerçevesinde, iç içe geçmiş çoklu durum deseniyle ele alınmıştır.

2.2. Veri Kaynağı / Çalışma Materyali

Araştırmanın veri kaynağı dil yeterlik sınavlarıdır. TYS ve uluslararası geçerliğe sahip olup ÖSYM (2016) tarafından eşdeğerlikleri ortaya konan dil yeterlik sınavları (İngilizce için CPE, CAE, TOEFL iBT, PTE Akademik; Almanca için TestDaF, DSD II, telc Deutsch ve Goethe-Zertifikat; Fransızca için DELF & DALF, İspanyolca için DELE, İtalyanca için CELI, Rusça için TORFL)'dır. TYS ile uluslararası geçerliğe sahip bu dil yeterlik sınavlarına ait örnek sınavların içeriklerine ait dokümanlar, bilgi ve belgeler bu araştırmanın veri kaynağı olarak incelemeye tabi tutulmuştur.

2.3. Veri Toplama Tekniği

Araştırmada veriler, içerik analizi tekniğiyle incelenmiştir. “İçerik analizi, metin içinde tanımlanan belirli karakterlerden sistematik ve tarafsız sonuçlar çıkarmak için kullanılan bir araştırma tekniğidir” (Stone ve ark. 1966, s. 213'ten aktaran: Koçak ve Arun, 2006, s. 22).

3. Bulgular ve Yorum

3.1. Sınavların Uluslararası Akreditasyon Kuruluşları Üyeliklerine İlişkin Bulgular

Sınavların, uluslararası akreditasyon kuruluşlarına üye olması, sınavların ve sonuçlarının güvenilir ve tanınır hâle getirmektedir. Bu kuruluşlara üye olan kurumlar gerek sınav kâğıtlarında gerekse sınav sonuç belgelerinde ilgili kuruluşların logosunu kullanarak sınavların ve sonuçlarının tanınırlığını ispatlamış olmaktadır.

İncelenen dil yeterlik sınavlarının bu derneklerden hangisine, hangi üyelik çeşidiyle üye olduğu aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

Tablo 3: Dil Sınavlarının Uluslararası Akreditasyon Kuruluşları Üyeliklerine İlişkin Bilgiler*

Dil	Sınavın Adı	Sınavı Yürüten Kurum Adı	Uluslararası Akreditasyon Kuruluşları		
			ALTE	EALTA	Eaquals
Türkçe	TYS	Yunus Emre Enstitüsü			
	CPE CAE	Cambridge Assessment English			
İngilizce	TOEFL iBT	ETS			
	PTE Akademik	Pearson			
Almanca	TestDaF	TestDaf Institut			
	DSD II	ZfA			

	telc Deutsch	Telc GmbH		
	Goethe-Zertifikat	Goethe-Institut		
Fransızca	DELTA & DALF	CIEP	 	
İspanyolca	DELE	Instituto Cervantes		
İtalyanca	CELI	Università per Stranieri di Perugia		
Rusça	TORFL	The Pushkin State Russian Language Institute		

*Bu tablo derneklerin resmî sitelerindeki üyelik bilgileri esas alınarak 20.05.2019 tarihinde oluşturulmuştur.

Akreditasyon Kuruluşlarına üyelik süreç gerektiren bir durumdur. Kurumların ve sınavların üyelik durumları, şartlara bağlı olarak değişebilmektedir. İncelenen sınavların ve kurumların üyelik durumları belirtilen tarih esas alınarak değerlendirilmiştir. Bu tarihten sonra akreditasyon kuruluşlarına üyeliklerde ve üyelik çeşitlerinde değişiklikler olabilir.

Sınav yapan 12 kurumdan 11'nin ALTE üyeliği vardır. ALTE'ye tam üye olan kurumlar: Cambridge Assessment English, TestDaf Institut, telc GmbH, Goethe-Institut, CIEP, Instituto Cervantes, Università per Stranieri di Perugia'dır. ALTE kurumsal işbirlikli üyeler: Yunus Emre Enstitüsü, Pearson, ZfA, The Pushkin State Russian Language Institute'tür.

EALTA üyesi olan kurumlar ETS, Pearson, TestDaf Institut, ZfA, CIEP'tir.

Eaquals ortak üyesi olan kurumlar: Cambridge Assessment English, ETS, Pearson, TestDaf Institut, telc GmbH, Goethe-Institut, Instituto Cervantes'dir. Proje ortaklığı olup ortak üye olmayan Università per Stranieri di Perugia'dır.

ALTE minimum standartlar bölümünde 17 şartı (Sınavın Yapısı: 5 madde, Yönetim ve Lojistik: 5 madde, İşaretleme (Soruları Çözme Tekniği) ve Notlandırma: 2 madde, Sınavın Analizi: 2 madde, Paydaşlarla İletişim: 3 madde) sağlayan sınavlara, ALTE denetçisi tarafından denetlenip standartların sağlandığı onaylandıktan sonra Q mührü verilir. Bu işareti alan sınavlar 5 yıl boyunca Q listesinde yer almaktadır. Bu işaret sadece denetimden geçen sınavlara verilir (ALTE, 2018e). Aşağıdaki tabloda incelenen dil yeterlik sınavları kapsamında Q işareti alan sınavlar tablolştırılmıştır:

Tablo 4: Q İşareti Alan Sınavlara İlişkin Bilgiler*

Dil	Sınavın Adı	Q İşareti Alan Sınavlar**		
Türkçe	TYS			
İngilizce	CPE			
	CAE			
	TOEFL iBT			
	PTE Akademik			
Almanca	TestDaF			
	DSD II			
	telc Deutsch	B2		
		C1		
		C2		
	Goethe-Zertifikat	B2		
		C1		
		C2 GDS		
	Fransızca	DELF & DALF	DELF B2	
			DALF C1	
DALF C2				
İspanyolca	DELE	Nivel B2		
		Nivel C1		
		Nivel C2		
İtalyanca	CELI	CELI 3		
		CELI 4		
		CELI 5		
Rusça	TORFL	Level 2		
		Level 3		
		Level 4		

* Bu tablo ALTE'nin resmî sitesindeki bilgiler esas alınarak 7.4.2019 tarihinde oluşturulmuştur.

** Kaynak: ALTE (2019)

İncelenen sınavlardan Q mührü alan tek sınavlar CPE, CAE, TestDaF'tır. İncelenen sınavlardan Q mührü alan seviye sınavları telc B2, Goethe-Zertifikat B2, Goethe-Zertifikat C1, Goethe-Zertifikat C2 GDS, DELF B2, CELI 3, CELI 4, CELI 5'tir. İncelenen 25 sınavdan 11 tanesi Q mührü almıştır.

İncelenen 3 uluslararası dil derneğine üye olan kurumlar Pearson ve TestDaF Institut'tur. Hem incelenen 3 uluslararası dil derneğine üye olup hem de Q işaretini alan sınav TestDaF'tır.

Akreditasyon Kuruluşlarının çalışma prensiplerine göre ALTE yapılan sınavların kalitesini artırmaya, EALTA ve Eequals ise kurumların kalitesini artırmaya çalışmaktadır.

3.2. Sınav Sonuçlarının Geçerlik Sürelerine İlişkin Bulgular

Yapılan sınavların geçerlik süresine ilişkin bilgiler aşağıda tablolaştırılmıştır:

Tablo 5: Sınav Sonuçlarının Geçerlik Sürelerine İlişkin Bilgiler

Dil	Sınavın Adı	Geçerlik Süresi
Türkçe	TYS	2 yıl
	CPE	Süresiz
İngilizce	CAE	Süresiz
	TOEFL iBT	2 yıl
	PTE Akademik	2 yıl
	TestDaF	Süresiz
Almanca	DSD II	Süresiz
	telc Deutsch	Süresiz
	Goethe-Zertifikat	Süresiz
	Fransızca	DELF & DALF
İspanyolca	DELE	Süresiz
İtalyanca	CELI	Süresiz
Rusça	TORFL	Süresiz

Sınav sonuçlarının geçerlik sürelerin incelendiğinde TYS, TOEFL iBT ve PTE Akademik'in 2 yıl, diğer dil yeterlik sınavlarının ise süresiz geçerliğe sahip oldukları saptanmıştır. Aday, sınav sonuçlarının geçerlik sürelerini bilerek hazırlanacağı sınavı tercih etmelidir. ÖSYM'nin yayımlanan Yabancı Dil Sınavları Eşdeğerlikleri tablosunda "Eşdeğerliği kabul edilmiş yabancı dil sınavları için sonuç belgesinin üzerinde bir geçerlik tarihi belirtilmedi ise, Eylül 2005 ve sonrasında alınan yabancı dil belgelerinin geçerli kabul edilmesine karar verilmiştir" (ÖSYM, 2016). ibaresi bulunmaktadır. Tabloda belirtilen geçerlik sürelerini kabul etmektedir. TYS, Türkçe dil yeterlik sınavı olduğu için eşdeğerlik tablosunda bulunmamaktadır.

3.3. Sınav Sonuçlarının Uluslararası Geçerlik Açısından Farklılıklarına İlişkin Bulgular

Sınav sonuçlarının uluslararası geçerliğe sahip olması sınavın tercih edilmesini etkilemektedir. Aşağıdaki tabloda buna ilişkin bilgiler bulunmaktadır.

Tablo 6: Sınav Sonuçlarının Uluslararası Geçerliğine İlişkin Bilgiler

Dil	Sınavın Adı	Uluslararası Geçerlik
Türkçe	TYS	✓
	CPE	✓
İngilizce	CAE	✓
	TOEFL iBT	✓
	PTE Akademik	✓
	TESTDAF	✓
Almanca	DSD II	✓
	telc Deutsch	✓
	Goethe-Zertifikat	✓
Fransızca	DELF & DALF	✓
İspanyolca	DELE	✓

İtalyanca	CELI	✓
Rusça	TORFL	✓

Alınacak diplomanın veya sertifikanın dünyanın her yerinde geçerli olması aday için önemlidir. TYS, uluslararası geçerliğe sahip bir sınav olmakla beraber uluslararası alanda akredite olmak için de çalışmalarını devam ettirmektedir. Diğer dil yeterlik sınavlarının bu konuda aldıkları uzun bir mesafe vardır. Yunus Emre Enstitüsünün kurumsal yapısıyla kısa sürede bu konuda ilerleme kaydedileceği düşünülmektedir. TYS belgeleri, yurt dışından gelip Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim görmek isteyenlerin Türkçe hazırlık sınıfına gitmelerine gerek kalmadan bölümlerinde eğitim görmelerine olanak sağlamaktadır. Yine, yurt dışında Türkçe öğretmek isteyenlerin bu belgeye sahip olmaları, Türkçe okutmanı istihdam edecek kurumların tercih sebeplerinden biri olarak görülebilmektedir. İş başvurularında da bireylerin Türkçe yeterliğini kanıtlamaları için "Türkçe Yeterlik Belgesi" kullanılmaktadır.

ÖSYM'nin yayımlanan Yabancı Dil Sınavları Eşdeğerlikleri tablosunda "Herhangi bir uluslararası yabancı dil sınavının KPDS, ÜDS veya YDS'ye eşdeğer olarak kabul edilmesinde öncelikle sınavın uluslararası geçerliliğe sahip olmasına ve sınavı hazırlayan kurumun sadece bağlı olduğu ülkenin resmî dil(ler)inde yaptığı sınavların eşdeğer kabul edilmesine karar verilmiştir" (ÖSYM, 2016). İfadesiyle eşdeğerliği kabul edilen dil sınavlarının uluslararası geçerliğinin olduğu kabul edilmektedir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

4.1. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada, TYS ile uluslararası alanda uygulanan diğer dil yeterlik sınavları, sınavların uluslararası akreditasyon kuruluşlarına üyeliği, sınav sonuç belgelerinin geçerlik süreleri ve sınav sonuçlarının uluslararası geçerliği açısından karşılaştırma yapılmıştır.

Araştırmanın bulguları doğrultusunda şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1- TYS'nin ve diğer dil yeterlik sınavlarının uluslararası akreditasyon kuruluşlarına üyelikleri bulunmaktadır. ALTE üyeliği, sınav yapan 12 kurumdan 11'inde bulunmaktadır. ALTE'ye tam üye olan kurumlar: Cambridge Assessment English, TestDaf Institut, telc gGmbH, Goethe-Institut, CIEP, Instituto Cervantes, Università per Stranieri di Perugia'dır. ALTE'nin kurumsal iştirakli üyeleri: Yunus Emre Enstitüsü, Pearson, ZfA, The Pushkin State Russian Language Institute'tür. EALTA'ya üye olan kurumlar ETS, Pearson, TestDaf Institut, ZfA, CIEP'tir. EAQUALS üyesi olan kurumlar: Cambridge Assessment English, ETS, Pearson, TestDaf Institut, telc gGmbH, Goethe-Institut, Instituto Cervantes'tir. Proje ortaklığı olup ortak üye olmayan Università per Stranieri di Perugia'dır. Bazı ALTE üyelerinin dil yeterlik sınavları Q (kalite) işareti (mührü) almıştır. Bu dil yeterlik sınavları CPE, CAE, TestDaF, telc Deutsch B2, Goethe-Zertifikat B2, Goethe-Zertifikat C1, Goethe-Zertifikat C2 GDS, DELF B2, CELI 3, CELI 4, CELI 5'tir. İncelenen 25 sınavdan 11 tanesi Q mührü almıştır. İncelenen 3 uluslararası dil derneğine üye olan kurum Pearson ve TestDaF Institut'tür. Hem 3 uluslararası dil derneğine üye olup hem de Q işaretini (mührünü) alan sınav TestDaF'tir.

2- TYS, TOEFL iBT, PTE Akademik sınavlarının geçerlik süresi 2 yılken, CPE, CAE, TestDaF, DSD II, telc Deutsch, Goethe-Zertifikat, DELF & DALF, DELE, CELI, TORFL sınavlarının geçerlik süresi sınırsızdır.

3- TYS'nin ve diğer dil yeterlik sınavlarının sertifikaları, diplomaları, belgeleri uluslararası alanda geçerlidir.

4.2. Öneriler

1- TYS'nin ve Yunus Emre Enstitüsünün uluslararası akreditasyon kuruluşlarına tam üyeliği sağlanıp bu kurumların işaret ve kalite logoları alınabilir. Bu sayede sınava, uluslararası tanınırlık statüsü kazandırılabilir.

2- TYS sonuçlarının geçerlik süresi diğer dil yeterlik sınavlarının çoğunda olduğu gibi süresiz yapılabilir.

3- Yunus Emre Enstitüsü, Türkçe öğretimini yurt dışındaki merkezlerinde ve Türkoloji birimlerinde yapmaktadır. İlk ve orta öğretim seviyesine yönelik Türkçe öğretimi çalışmaları kapsamında Maarif Vakfı okullarında ve protokol yapılabilecek yabancı ülkelerdeki ulusal okullarda Türkçe öğretimi planlanabilir. DSD sınavları gibi bu okullarda uygulanabilecek sınav türleri geliştirilebilir. Bu konuda PASCH Girişimi incelenebilir. Bu sınav sonucunun geçerliği tanınıp eğitim için yabancı öğrencilerin Türkiye'ye gelmesi sağlanabilir.

4- Millî Eğitim Bakanlığı pilot uygulama olarak Türkçe dersi sınavlarını 4 beceriye göre yapmaya başlamıştır. Yunus Emre Enstitüsü bu sürecin her aşamasına katkı sağlayabilir. Test geliştirmek için öğretmenlere eğitim verebilir. Öğretmenlerin hazırladığı örnek sınavları akredite edip kendi kalite mührünü vurabilir.

Kaynaklar

ALTE (2019). *Framework*. Erişim Adresi: <https://www.alte.org/resources/Documents/2019-03-14%20ALTE%20Framework%20v29.pdf> Erişim Tarihi:7.4.2019

ALTE (2018a). Erişim Adresi: <https://www.alte.org/> Erişim Tarihi:29.10.2018

ALTE (2018b). Erişim Adresi: <https://www.alte.org/Our-Full-Members> Erişim Tarihi:29.10.2018

ALTE (2018c). Erişim Adresi : <https://www.alte.org/Our-Institutional-Affiliates> Erişim Tarihi:29.10.2018

ALTE (2018d). Erişim Adresi: <https://www.alte.org/Become-an-ALTE-Individual-Affiliate> Erişim Tarihi: 29.10.2018

ALTE (2018e). Erişim adresi: <https://www.alte.org/Setting-Standards> , https://www.alte.org/resources/Documents/minimum_standards_en.pdf Erişim Tarihi: 29.10.2018

EALTA (2018). Erişim Adresi: <http://www.ealta.eu.org/index.htm> Erişim Tarihi:30.10.2018

Eaquals (2018a). Erişim Adresi: <https://www.eaquals.org/about-eaquals/our-aims-and-mission/> Erişim Tarihi:30.10.2018

Eaquals (2018b). Erişim Adresi: <https://www.eaquals.org/our-members/accredited-members/> Erişim Tarihi:30.10.2018

Eaquals (2018c). Erişim Adresi: <https://www.eaquals.org/our-members/associate-members/> Erişim Tarihi:30.10.2018

Eaquals (2018d). Erişim Adresi: <https://www.eaquals.org/our-members/individual-members/> Erişim Tarihi:30.10.2018

- Eaquals (2018e). Erişim Adresi: <https://www.eaquals.org/our-members/project-partners/> Erişim Tarihi:30.10.2018
- Koçak A. ve Arun Ö. (2006). İçerik analizi çalışmalarında örneklem sorunu. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 4(3), 21-28.
- ÖSYM (2016). *Yabancı dil sınavları eşdeğerlikleri*. Erişim Adresi: <https://www.osym.gov.tr/TR,10220/yabanci-dil-sinavlari-esdegerlik-yonergesi-ve-esdegerlik-tablosu-26022016.html> Erişim Tarihi: 25.02.2016.
- Şimşek, H. (2009). Eğitim tarihi araştırmalarında yöntem sorunu. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(1), 33-51.
- YEE (2018a). Erişim Adresi: http://tys.yee.org.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=54&Itemid=513 Erişim Tarihi: 16.01.2018
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended Abstract

There is a number of language proficiency exams organised internationally. Some of these exams are CPE, CAE, TOEFL, IBT and PTE Academic for English; TestDaF, DSD II, telc Deutsch and Goethe-Zertifikat for German; DELF & DALF for French; DELE for Spanish; CELI for Italian, TORFL for Russian and Turkish Proficiency Exam (TPE) for Turkish. The fact that the language proficiency exams that are conducted worldwide meet the standards of the accreditation organizations contributes to the recognition and the reliability of these exams.

The accreditation organizations for international language exams provide services for the institutions that conduct language proficiency exams. By becoming members of these accreditation organizations, the institutions that conduct language proficiency exams prove the recognition, reliability and quality of their exams. ALTE, EALTA, Equals are among the most important of these accreditation organizations.

Yunus Emre Institute (YEI) is one of the most competent institutions that teach Turkish as a foreign language internationally. “YEI has developed a TPE model in line with the proficiency descriptors in the Common Framework Text of European Language Teaching in order to measure the language proficiency of individuals who learn Turkish as a foreign language and started to apply this exam on an international scale. The institute aims at achieving a standard exam with international validity in Turkish and supporting the policies that facilitate the admission of foreign students in Turkey” (YEI, 2018a).

The aim of this research is to answer the following questions to clarify the qualitative outlook of TPE:

About TYS and other exams applied internationally;

- 1- What are their membership statuses of the international accreditation organizations?
- 2- How long are their validation periods?
- 3- How valid are they internationally?

Case study which is one of the qualitative research methods was used in this research since it was aimed to compare TYS with other exams in terms of the membership to accreditation organizations, the validity period and the international validity. In this context, Yıldırım and Şimşek (2013, p. 83) define case study as a holistic analysis of one or more situations within their borders and state that document analysis can be done in case study; description, sampling and comparative analysis can be done in data analysis; and situations can be defined and interpreted either alone or comparatively in reporting process.

The comparison of the exams was handled within the framework of sub-categories with a nested multi-state pattern.

The data source of this research is the language proficiency exams. These exams are TPE and the language proficiency exams (CPE, CAE, TOEFL, IBT and PTE Academic for English; TestDaF, DSD II, telc Deutsch and Goethe-Zertifikat for German; DELF & DALF for French; DELE for Spanish; CELI for Italian, TORFL for Russian) which have international validity and whose equivalence has been demonstrated by ÖSYM (2016). The documents and information related to the content of the sample exams of TPE and other internationally valid language proficiency exams were examined as the data source of this research.

The data were analyzed by the content analysis technique in the study. "Content analysis is a research technique used to draw systematic and unbiased results from certain characters defined in the text" (Stone et al. 1966, p. 213 as cited in Koçak and Arun, 2006, p. 22).

11 of the 12 institutions doing the proficiency exam is a member of ALTE. The institutions that are full members of ALTE are Cambridge Assessment English, TestDaf Institut, telc GmbH, Goethe-Institut, CIEP, Instituto Cervantes and Università per Stranieri di Perugia. The corporate affiliate members of ALTE are Yunus Emre Institute, Pearson, ZfA and The Pushkin State Russian Language Institute.

The only exams that have received the Q seal among the exams examined are CPE, CAE, TestDaF. The level exams that have received the Q seal among the exams examined are Telc B2, Goethe-Zertifikat B2, Goethe-Zertifikat C1, Goethe-Zertifikat C2 GDS, DELF B2, CELI 3, CELI 4, CELI 5 of the 25 exams examined, only 11 have received the Q seal.

The institutions examined that are members of 3 international language associations are Pearson and TestDaF Institute. The only exam which is both a member of 3 international language associations and has received the Q seal is TestDaF. When the validity period of the exam results are examined, it is seen that TPE, TOEFL iBT and PTE Academic have 2 years of validity and all other language proficiency exams have indefinite validity.

It is important for the candidate that the diploma or the certificate to be obtained is valid all over the world. TPE is an internationally recognized exam and maintains its efforts to become internationally accredited.

In line with the results obtained in this research, the following suggestions can be made:

After achieving the full membership of TPE and YEI to the international accreditation organizations, the marks and quality logos of these institutions can be obtained. This way, the exam can be granted an international recognition status.

The validity period of the TPE results can be changed into the indefinite validity as in most other language proficiency exams.

YEI provides Turkish education in its centers abroad and in Turcology units.

Within the scope of Turkish education studies for primary and secondary education, Turkish education can be planned in Maarif Foundation Schools and the national schools in foreign countries where protocols can be made. The exam types that can be implemented in these schools such as DSD exams can be developed. PASCH Initiative can be examined in this regard. After the recognition of the results of this exam, it can be possible for foreign students to come to Turkey for educational purposes.

The Ministry of National Education has started to conduct Turkish lesson exams in line with 4 skills as a pilot study. YEI is able to contribute to all stages of this process. It can train teachers on developing tests and accredit the sample exams prepared by teachers and use their own seal of quality on them.